

g l a s

slovenske kulturne akcije

Leto VI. 6/7 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 4. 1961

ZNOVA NA NOVO

Doma se je spet sprožil plaz razburjenja! Povzročil ga je srbski pisatelj Dobrica Čošić, ki je bil na obisku v Zagrebu in je podal razne izjave uredniku lista "Telegram". Nekaj časa je bilo zatišje, dokler se ni sedaj na zledenelih tleh hrvatske prestolnice pojavil Čošić in spet načel vprašanje obstoja samostojnih jezikov, književnosti in celo tudi obstoja samostojnih republik v Jugoslaviji. Mnenja je, da je treba republike odpraviti in torej zgraditi novo, centralistično urejeno Jugoslavijo. Najbrž novinar ni vedel, kako nevarno vprašanje je zastavil pisatelju, Čošić je pa tudi toliko umetnika, da svojih misli ni prikrival in je povedal, kar misli kot pisatelj in kot Srb. Novinar ga je namreč vprašal: "Ali je še vedno aktualna téma, da smo preveč pasivni v odnosih med republikami?" Avtor romana "Daleč je sonce" in še drugih del, ki so skoraj vsa prevedena tudi v slovenščino, se je zgrozil nad zvezami med posameznimi deli Jugoslavije in odgovoril: "Téma bo aktualna, dokler bodo obstajale posamezne samostojne republike. In dokler govorimo o sodelovanju med njimi!" Tako je Čošić povedal dvoje: odnošaji med posameznimi narodnimi kulturami so pasivni in ker so taki, je treba odpraviti kar vse republike. Samo enotna centralistično urejena Jugoslavija bo mogla odpraviti krizo, ki se vleče naprej med posameznimi narodi in njih književnostmi. Kajti odnošaji so vsaj pasivni...

Ko je Čošić napadel pasivnost odnošajev in obstoj republik samih, je samo znova pokazal na tisto, kar bi dejansko v Jugoslaviji po intencijah partije moralo biti v vprašanju notranje ureditve, v vprašanju jezikov in posameznih kultur. Ko so v Beogradu po letu 1945 dali napisati članek o jugoslovanski književnosti v Jugoslaviji za Enciklopedijo v Parizu, so obstoj posameznih narodnih kultur priznali samo do leta 1945, po zmagi revolucije pa se je začela graditi enotna jugoslovanska književnost, kakor so jo med revolucijo snovali in pisali partizanski, to je komunistični borci najprej v hribih in bi jo morali potem v istem duhu po navodilih iz partije graditi še naprej. Toda to žez noč ne bi bilo izvedljivo: odrejen je bil zmeren tempo, ki pa je sedaj postal tako pasiven, da je treba misliti že kar na odpravo posameznih federativnih republik. Kajti Čošić je odkril, da se v posameznih republikah, zlasti v slovenski, hrvatski in srbski razvija "povampirjeni nacionalizem", ko pravi: "Svako u svojoj kući, prvo! Vidite li te srpske, hrvatske i slovenačke vampire, vidite, da mnogi nemaju brkove i bradu? Mlade, musave neke utvare! Ove bradate će, ipak morati da pocrkaju jednog dana, ali ove, ove, šta rastu..." Torej stari "povampirjenci" bodo poginili, toda nevarni so oni mladi, ki še nimajo brk in brade... Čošić tudi predlaga, da naj se začne mešano izdajanje knjig v raznih prestolnicah: slovenske knjige bi mogle izhajati n. pr. v Beogradu, srbske v Ljubljani ali v Skoplju. Vse to bi bilo možno, če ne bi bilo republik, to se pravi, če bi se dali obglavljati ne samo slovenski pisci, ki bi sicer svoja dela hoteli izdajati v Beogradu (kakšna bi bila njihova usoda v borbi s srbskimi založništvi, si lahko mislimo), ampak bi se morala obglaviti federacija Jugoslavije, odpraviti republiške enote, ki nosijo ime Slovenije, Hrvatske, Makedonije... Saj v bistvu ne gre samo za pasivne odnose; gre za obstoj posameznih narodnih enot, ki se prepočasi vare v nenarodno, marksistično, brezrazredno skupnost federalne ljudske republike, ki bi imela za enkrat še ime Jugoslavija, pa bi verjetno v bodočnosti pozabila tudi na to ime, ko bi se ves svet spremenil v enotno domovino ves svet obsegajočega komunizma. Take rdeče mundolandije sicer vsaj še 100 let ne bo, Beograd bo pa spet center čaršije, tokrat rdeče pobarvane!

Zanimivo je, da se Čošić ne razburja več nad "starimi", "koji će ipak morati da pocrkaju jednog dana", ampak se zaganja predvsem v tiste, ki še nimajo brk in so brez brade... Torej je mlajši rod odporen, (Dalje na 4. strani.)

Kritična izdaja staroslovenskih virov za zgodovino sv. Cirila in Metoda z latinskimi prevodom in opombami, ki jo je zagrebški Staroslovenski institut napovedal za prelatov jubilej l. 1958, bo v mesecu maju 1961 izšla. Takšna strokovnjaška dela ohranijo stoletno veljavo. Za dolgo je zagotovljeno prof. Grivcu vodilno mesto v ciril-metodijski historiografiji, ki mu jo kritika "Konstantina in Metoda" soglasno priznava.

Hrv. slavist J. Hamm, sedaj univ. profesor na Dunaju, je v pismu avtorju zatrdil, da je njegova knjiga doslej najboljša vseobsežno delo o Cirilu in Metodu, pisano strokovno znanstveno in dovršeno lepi obliki z globokim občutjem.

Rimski strokovnjak za cerkvene zgodovino južnoevropske Evrope p. S. K. Sakač S.J., profesor papeškega vzhodnega instituta, je v znanstvenem glasilu omenjenega instituta objavil oceno, kjer so podčrtane zlasti teološke in slavistične zasluge prof. Grivčevega dela. "Na področju religioznega in teološkega ciril-metodijskega raziskovanja je prof. Grivec neprekosljiv. Z dopoljujočim večletnim pronicanjem v globine spisov obeh solunskih bratov in v idejno vsebino njunih slovenskih žitij, je znanstveno odkril njuni duši, njuno bogato notranje življenje in stremljenje in sedaj tu tudi literarno prikazal. Prebrati je treba n. pr. poglavja o definiciji filozofije in o pradednih časteh, o smrti Konstantina-Cirila in o smrti Metoda, kakor tudi mojstrska opisa značajev obeh bratov, obenem z zaključno besedo. Kaj takega, kot se zdi, v vsej dosedanji ciril-metodijski literaturi ni bilo."

KULTURNI VEČERI

Slov. kult. akcije (8. sezona) se bodo začeli v soboto, dne 6. maja ob 19. uri in bo predaval č. g. dr. Pavle Krajnik

kronika

MECENSKI DAR: č. g. Zdravko Reven, Belgija, za jubilejno 60.— NF (1200.— pesov); za tiskovni sklad Glasa 240.— NF (4.800.— pesov).

JUBILEJNO NAROČNINO so plačali: ga. Krivec Ljudmila, San Isidro 400.— pesov (drugo polovico); g. M. Langus, Capital, 800 pesov.

ZA TISKOVI SKLAD GLASA: č. g. msgr. Matija škerbec, Cleveland, 200.— pesov; N. N., ZDA, 1.— dolar; N. N., ZDA, 3,65 dolarja; g. Češnovar Viktor, V. Ballester, 50.— pesov; g. Wagner Rudolf, Florida, 20.— pesov; g. Erjavec Lajze, Ramos Mejía, 13.— pesov; N. N., Buenos Aires, 5.— pesov; g. Luka Milharčić, Ezeiza, 14,40 pesov; ga. Krivec Ljudmila, San Isidro, 200.— pesov; č. g. svetnik Alojzij Košmerlj, Florida, 400.— pesov; g. Andrejak Tone, Haedo, 100.— pesov; g. Lipušček Silvo, San Justo, 300.— pesov.

Vsem iskrena zahvala!

— Prijatelj Slovenske kulturne akcije, g. dr. Celestin Jelenc nam piše: "Slovenski kulturni akciji je treba čestitati, ker je izdala tako monumentalno delo, kakor je Zgodovinski atlas. Tudi tiskarni je treba izreči priznanje, ker je s tako skrbnostjo izvršila to nehalno delo. Profesor Pavlovčič je preveč skromen, če smatra Atlas za pomožno učno knjigo za zgodovino. Atlas se po svojem narodno-političnem pomenu po pravici postavi ob stran prvemu slovenskemu kartografskemu delu, to je Zemljevidu slovenskih dežel Petra Kozlerja, ki je pred 100 leti toliko pripomogel k narodni prebuditvi. Nihče, ki se kakorkoli ukvarja z mislijo na bodočnost slovenskega naroda, ne bo mogel izhajati brez tega atlasta. Ima pa tudi pomembno znanstveno vrednost. Če bi bila ljubljanska Akademija znanosti svobodna in ne samo uslužna dekla sedanjega režima, bi prof. Pavlovčiča morala imenovati vsaj za svojega dopisnega člana. Naj bi uspeh te prve tiskane izdaje dal prof. Pavlovčiču pobudo, da bi se takoj lotil priprav za drugo, izboljšano izdajo. Naša svobodna emigracija mu je odlična zahvalo za to lepo delo, ki je nov dokaz, da naša emigracija ni suha veja, temveč se zaveda svoje dolžnosti pri graditvi svobodne slovenske kulture."

— "Neljubi dogodek v (Ljubljanski) Ljudski kuhinji" je naslov članka, ki ga je objavila AMERIŠKA DOMOVINA (števil. z dne 1. marca 1961): Lani, 1. novembra je prišlo v "Ljudski kuhinji" v Ljubljani na Streliški ulici do ostrega prepira med skupino hrvatskih študentov in blagajničarko menze Maro Čibašek. Ta je, izgleda, hrvatske študente ostro prijela, ker se pač niso obnašali, kakor je v Ljubljani navada. Prišlo je do spora, ki je v javnosti povzročil precej zanimanja. Blagajničarko je nato delavski svet odpustil in se javno opravičil zaradi njenega "neprimernege izpada", njo pa obdolžil, da "se ne zaveda enotnosti in povezanosti naših republik in narodov." — Do "neprimernege izpada" je prišlo nemara zato, ker je v Sloveniji v zadnjih letih nerazpoloženje proti "južnim bratom" naraslo v taki meri, da so javni spori, prepiri in pretepi postali že kar nekaj navadnega. Južnjaki se v Sloveniji postavljajo in obnašajo preveč oblastno, kar spravlja slovenske ljudi v jezo, ki si da včasih tudi javno duš-

ZGODOVINSKI ATLAS SLOVENIJE

je znanstveno delo, kakršnega Slovenci v domovini še nimajo. Imajo posamezne karte, ki so služile kot predloge tudi našemu avtorju g. dr. Pavlovčiču, nimajo pa zbranih toliko kartografskih izdelkov v eni knjigi. Brez dvoma se bodo sedaj tudi Slovenci v domovini zganili, da bodo nekaj podobnega napravili, kar bo morda bolj izčrpno, a komaj toliko reprezentativno. Bo brez dvoma tudi snovno nekoliko drugačno: stvari, ki so se videle v zgodovinskem pomenu našemu avtorju tehtne, bodo za znanstvenike v domovini morda malo važne (kot srednjeveške cerkvene razdelitve in enklave pa še kaj), druge stvari se jim bodo videle vsaj propagandno važne (pohodi kmečkih vojsk, "narodno-osvobodilni" premiki, kakšni gospodarski grafikoni itd.), verjetno bodo vključili v svoj zgodovinski atlas več primerjav z ostalimi jugoslovanskimi pokrajinami. Nihče seveda ne bo mogel iti mimo tega prvega slovenskega zgodovinskega atlasta in nihče mu ne bo mogel očitati kake zgodovinske neresnice. To bi morda mogel storiti le sosed-tujec pri začetovanju narodnostnih mej, ker imajo v teh stvareh pač različni narodi različne nazore in hipoteze. S slovenskega narodnega stališča je pa ta atlas predvsem resničen in znanstven, brez historičnih potvorb, ki so dandanes žal tako pogoste v svetu, celo pri naših najbližjih sosedih, ki nam niti sovražni niso.

"Namesto uvoda" pojasnjuje avtor, da je namen dela seznanjati slovensko mladino v nazornem poduku z našo preteklostjo. Če bi te spremne besede nekoliko dopolnili, bi navedli nekaj izkušenj, ki smo jih pridobili v begunstvu in v prvih letih izseljenstva. V rajni Avstriji in tudi še poznejši Jugoslaviji zgodovinski študij ni bil pri dijakih posebno priljubljen, komaj kaj več, kot drugi predmeti. Saj se je domača zgodovina učila redkokdaj kot slovenska zgodovina in so jo gojili posamezni znanstveniki bolj zasebno. Domača zgodovina je bila predvsem avstrijska in jugoslovanska in je bilo pri tem slovenske najprej le toliko, kolikor je bila za Avstrijo važna, pozneje pa za primerjavo s srbsko in hrvaško pripravna. Zgodovina sosednjih narodov je bila dostikrat celo zanimivejša, ker je bilo v njej več razburljivih dogodkov. V begunstvu pa je prišel že v šoli več poudarek narodne zgodovine na slovenstvo in kakor prav ta atlas dokazuje, je bilo to na Koroškem prav tako, kakor v Italiji. V prvih letih izseljenstva sem pa doživel, da so razni društveni funkcionarji in predstavniki krajevnih skupin hodili prosit baš za predavanja iz slovenske zgodovine, tako najstarejše kot novejša. Vsaj dokler se izseljenci niso posvetili novim gospodarskim podvigom v tuji deželi, je bil interes za slovensko zgodovino izredno močan in zato je tudi zgodovinsko utemeljeno, da so izdali prvi slovenski historični atlas baš v izseljenstvu.

Da so vodili avtorja v kljub drugačnemu zatrdjevanju v nedomestilu uvoda vendar prvenstveno znanstveni nagibi in ne toliko težnja po lahkem učnem pripomočku, dokazuje sorazmer-

no zgodovino dveh srbskih avtorjev so tedaj poskušali uvesti, pa so oboje zaradi protestov morali ukiniti.

— Framasonska loža Volney Veličega Orienta v Lavalu je objavila znanega francoskega religioznika jezuita p. Riqueta, naj ji predava o problemu ateizma. Z dovoljenjem škofa v Lavalu je p. Riquet 18. marca govoril zbranim framasonom iz obeh velikih francoskih nacionalnih lož, med katerimi je našel več znancev iz časa bivanja v koncentracijskem taborišču v Nemčiji. Konferenca je bila zelo dobro sprejeta. Prvič po 200 letih je v Franciji katoliški duhovnik prestopil prag framasonske lože.

— Švicarskemu mladinskemu pisatelju Geroldu Schmidu, ki pripravlja izdajo Finžgarjevih del v nemščini, je 90-letni pisatelj takole omenil sedanjo usodo svojega dramatičnega dela in s tem pojasnil vzrok svojega molka: "Nova doba je pozabila na naše narodne igre in zabave. Danes je vse obrnjeno v drugačno smer, lepa preteklost je zamrla. Z njo se je tudi meni pero posušilo."

— V višjih razredih gimnazij uporabljajo v Sloveniji že več po srbo-hrvaško pisanih učnih knjig. Celó pod diktaturo kralja Aleksandra se take reči niso dogajale v tolikšni meri. Le neko etnografijo in "jugoslovansko" literar-

na skopost kart iz karantanske in panonske zgodovine, kjer bi si celo želeli več verjetnostnih izdelkov.

Že naštevanje posameznih kart in risb bi zavzelo ves odmerjeni prostor, zato se omejujem le na nekaj risb. — Jantarska pot kaže, kako je bila Slovenija od nekdanjega prehodno ozemlje, v prikazu prav od sedanjega Trsta do sedanjega Prekmurja. — Za arheološke dobe bi si jaz želel posamezne karte za vsako dobo posebej, ker bi bila tako vsaj približno podana za posamezne čase nekaka naselitev, dasi priznavam, da je težko dandanes biti na tekočem z najnovejšimi odkritji. — Nekoliko nejasna je karta Regio Venetia et Histria, kjer je glavno mesto Transpadane Mediolanum prav vključeno v Venetio. — Preris je včasih nekoliko površen. Tako teče na eni karti Ljubljana z jiz, na drugi prav z z. — Zelo dobra je karta Rimska okupacija s keltskimi in ilirskimi rodovi, ker je to razmeroma težko poglavje prav pri učenju. — Pač pa so glavne rimske ceste prikazane za vso prečansko Jugoslavijo kot za Slovenijo, kjer bi si želeli tudi manj "glavne" ceste. — Težka učna snov za dijake je slovensko ozemlje pred naselitvijo Slovencev in sta zato karti Ljudskega preseljevanja in slovenskega ozemlja ok. l. 500 zelo potrebni. — Karta iz l. 568 bi zelo pridobila, če bi bili v njej vrisani posamezni selitveni tokovi. — Št. 10 do 18 pač prinašajo karantansko in panonsko državo, a baš zanje velja, kar sem navedel v prejšnjem odstavku. — Cerkevna razdelitev v srednjem veku naj bi obsegala večji teritorij, ki je tedaj še bil slovenski. — Med kartami so objavljeni razni grbi, kar knjigo zelo poživljajo in je s tem tudi ustrezno znanstvenim delavcem. — Za politično in podobno razdelitev v srednjem in novem veku je več kart, vendar se je včasih za gotovo dobo težje spoznati. Med najboljšimi je karta o razvoju dežele goriško-gradiščanske. — Doba cesarja Napoleona je v raznih kartah dobro pregledna. — V marsičem so tudi za starejšo zgodovino podučne karte o razvoju posameznih avstrijskih kronovin. Prav tako so zelo pomembne karte izvenavstrijskih pokrajin Prekmurja in Beneške Slovenije. — Polpretekli dobi so posvečeni poleg splošnih evropskih in slovenskih pregledov n. pr. prikazi soške fronte in koroškega plebiscitnega ozemlja, notem pa razne situacije iz 2. svetovne vojne kot tržaško ozemlje itd. — Atlas vsebuje dve karti slovenskih narečij, kar je zelo pozdraviti. Razviden je tudi sedanji položaj Slovenije v federativni Jugoslaviji. O izseljencih imamo v knjigi samo tekst in je škoda da ne tudi karte.

Vseh kart in slik je v knjigi 95, kar priča o ogromnem delu. Če smo povedali kakšno željo, s tem nismo hoteli opravljene dela v ničemer omalovaževati. To vrstne publikacije so navadno delo več generacij. Zdaj je pred nami šele prva izdaja, ki zasluži vso pohvalo vsega naroda. Kar bodo drugi za njim k stvari doprinesli, bo le lahkotnejše in pripravnejše opremljanje v bistvu že zgrajene in pripravljene stavbe.

M. M.

— Znani katoliški filozof Alois Dempf je 2. januarja 1961 dopolnil 70 let. Mladega kmečkega fanta iz Altomuestra je spravil do habilitacije Carl Muth, ustanovitelj "Hochlanda", ker se je navdušil za njegovo duhovito in strastno filozofiranje. Iz Bonna je prišel za profesorja na Dunaj, odkoder so ga nacisti pregnali. Od 1943 je trinajst let predaval v Münchenu. Z Dempfom se je v nemški katoliški filozofiji uveljavil čisto nov tip. Njegovo mišljenje določuje duhovna zgodovina in sociologija. Največje zasluge ima za filozofsko osnovanje zgodovine, za filozofsko proniknjenje sociologije in za sociološko utemeljitev filozofije.

je. Görresova družba je 68. zvezek svojega filozofskega časopisa posvetila njegovemu sedanjemu uredniku ob jubileju pod naslovom "Philosophia viva".

— Budimpeštanski listi so začeli napadati prosvetno ministrstvo, ker imajo čitanke v ljudskih šolah na prvi strani besedilo madžarske himne, ki se začena za besedami: Bog blagoslovi Madžarsko. Listi predlagajo, da naj se na prvih straneh objavi druga kitica himne, ki se začne za besedami: "Madžari, bodite zvesti domovini" — prva kitica pa naj se objavi na koncu knjige. Tako se vsaj ne bo začela knjiga z besedo Bog, zaključujejo listi...

ka. — Nekdo je prišel nedavno iz Ljubljane za stalno v Združene države in dejal: "Seveda smo za Jugoslavijo in za povezavo z jugom, toda v tem slučaju naj bi se zgradil ob Kolpi sto metrov visok zid, posut z ostrimi črepijnami." — Človek se mora naravnost čuditi, kako je bilo sedanjim oblastnikom mogoče v Sloveniji ustvariti tako nerazpoloženje proti "južnim" jugoslovanskim narodom. Pred drugo svetovno vojno kaj takega nismo poznali."

— Zgodovinski odsek pri glavnem odboru Zveze slovenskih protikomunističnih borcev je za petnajsto obletnico dogodkov v Vetrinju izdal knjigo "Vetrinjska tragedija" (1945-1960) in sicer v spomin nesmrtnim junakom, izdanim v Vetrinju od 27. - 31. maja 1945 in pomorjenim za velike ideje svobode. Knjiga obsega poglavja: Vetrinj, Usoda vrnjenih, Ranjenci, Priloge, Epilog in nekaj strani fotografij. V Argentini se knjiga dobi v pisarni na Ramon Falcon 4158.

— Slovenska skupnost v Argentini prireja na Belo nedeljo Slovenski dan. Letošnji je bil že šesti in je izredno lepo uspel. Glavna točka programa je bil koncertni nastop združenih pevskih zborov pod vodstvom dirigenta g. Vinka Klemenčiča. O slovenski pesmi pa je med koncertom imel govor podpredsednik Slov. kult. akcije g. dr. Tine Debeljak.

— Državna radijska postaja v Argentini Radio Nacional izdaja vsak mesec program svojih oddaj. Publikacija je prava revija, ki ima platnice kot umetnostno prilogo. Aprilska številka objavlja reprodukcije del akad. kiparja Franceta Ahčina. — Veliki buenosaireski večernik "Correo de la Tarde" objavlja v svoji nedeljski številki, dne 9. aprila 1961 umetnostno prilogo. Pod naslovom "Una Experiencia en el Retrato: France Ahčin", objavlja umetnostni kritik Osiris Chierico trikolonski članek o "mladem slovenskem kiparju, ki razvija med nami zanimivo delavnost". Citira izjavo Fr. Ahčina, ki pravi med drugim: "Želim doseči, da bi imela stvaritev svojo lastno projekcijo, daleč naprej od tega, kar kot model more imeti ali pa je blizu tistim, ki so blizu modela. Razumem portret s svetlo zavestjo, da mora biti prepoznan, ali bolje rečeno, hočem portretu dati neodvisen okvir. Če tega ne bi bilo, bi bilo moje delo le napol opravljeno." Kritik zaključuje članek z napovedjo bližnje razstave, kjer "bo možen dokaz o doseženem". Besedilo spremljajo reprodukcije portretov Veronike Pelicarić in Rude Jurčeca in slika kiparja Fr. Ahčina.

— Slovenski pevski zbor v Mendozi je sodeloval pri izvedbi Pasiona in je bil ves nastop filman ter prenašan po radiu. Filmski trak je na veliki četrtki že bil predvajan v mendoških kinematografskih dvoranah, šel pa bo tudi po celi Argentini in še v inozemstvo. Nastop je pripravil in vodil g. ravn. Marko Bajuk.

— Najvišje literarne in umetnostne nagrade podeljujejo v Ljubljani pod imenom "Prešernove nagrade". Razglase jih na dan obletnice pesnikove smrti. Letos so nagrade prejeli: dr. Dragotin Cvetko za knjigo "Zgodovina glasbene umetnosti v Sloveniji"; Mile Klopčič za literarno delo in prevajanje: Vladimir Skrbinek za odrske stvaritve in Edvard Ravnikar za arhitekturo.

— V visoki starosti 80 let je v Ljubliani umrla pisateljica Manica Komanova. Izdala je mnogo del za mladino.

VABILO NA NAROČBO

ŠESTI LETNIK IZDAJ SLOV. KULT. AKCIJE

Prvi zvezek revije MEDDOBJE je začel novi VI. letnik izdaj. Ob tej priliki se zahvaljujemo vsem in vsakemu posebej, ki nam je v jubilejnim letu s jubilejno naročnino izkazal svojo naklonjenost in podporo. Prav ZGODOVINSKI ATLAS SLOVENIJE je v svoji monumentalni obliki podčrtal pomen petletnega jubileja in s tem označil visoko kvaliteto, ki spremlja naše izdaje. Novi letnik bo pester in obilen, dasi smo morali upoštevati mnogo težav in zaprek, ki nas sicer že stalno spremljajo pri vsem našem založniškem delu. Smo pač kulturna ustanova in založba, ki trdote zamejstva najbolj občuti. Vendar bo novi letnik v bistvu nespremenjen od dosedanjih in bomo izdali naslednje redne knjige:

I. — Pesniška zbirka:

K. VL. TRUHLAR: RDEČE BIVANJE

K. Vl. Truhlar spada med najgloblje in najsubtilnejše pesnike ter bo s to knjižno zbirko liričnih pesmi izdal že svojo drugo zbirko v zamejstvu. Prva zbirka Nova zemlja je tudi izšla pri Slov. kult. akciji in je vzbudila velik odmev med bralci in zlasti med kritiki, ki so jasno označili njeno vrednost za sodobno slovensko poezijo. Tudi ta nova pesniška zbirka bo imela veliko pesniško vrednost.

II. — Zbirka črtic:

VINKO BELIČIČ: NOVA PESEM

Knjiga bo izbor novel in črtic, polnih pesniških meditacij v močni, izbrani besedi tržaškega in obmorskega sveta, dasi je pisatelj sin belokranjskih ostelnikov in goric. Pred vrati domovine doživlja na koščku slovenskega sveta značilni tragični prelom časa, kar ga vodi do globokih literarnih razmišljanj o novem človeku. In to je — nova pesem.

III. — Povest:

RUDA JURČEC: CARMEN DE PATAGONES

Avtor, ki je v letu 1958 pri Slov. kult. akciji izdal Ljubljanski triptih, podaja v povesti galerijo oseb, ki se v Patagonskem svetu iščejo in luščijo iz svojih duš vsebino svojih in soljudi usod. Ljudje Evrope in novega kontinenta v zibelki sveta, ki se prebujajo iz okov prastvarstva in postaja prijem za nove podobe in vizije.

MEDDOBJE

Naša literarna in kulturna revija že ima svoj sloves med bralci in naročniki. Novi VI. letnik se je obogatil z vstopom v uredništvo Rafka Vodeba, ki je danes gotovo eden naših najboljših umetnostnih zgodovinarjev in teoretikov estetike.

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

služi poglavitni vezi med založbo in naročniki ter prijatelji SKA. Tudi ta naš štirinajstnevnik je že zelo priljubljen in bogato pogloblja zanimanje za vse umetnostne in kulturne probleme sodobnosti.

CENE VI. letniku: Argentina: broširano 600.—, vezano 750.— pesov; Južna Amerika: 750 (900.—) pesov; ZDA in Kanada: UŠA 15.— (18.—); Italija: Lit. 6.500.— (8.000.—); Francija: NF 55.— (65.—); Avstrija: schil. 300.— (380.—); Anglija in Avstralija: 5 1/2 (7) funtov.

ZALOŽBA SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Alvarado 350, Ramos Mejía (Prov. Buenos Aires) Argentina
(Plačila ali čeke naslavljajte na ime blagajnika
g. Rudolfa Drnovška).

(Dalje s 1. strani.)

ali pa celo preodporen za načrte, ki se pripravljajo v Beogradu; ta pa se pripravljajo na centralizem starih oblik. Ko bo to doseženo, bodo tiskanje slovenskih, hrvatskih, srbskih in macedonskih knjig tako pomešali, da se bo kmalu začela pisati književnost v "jugoslovanskem" jeziku in v tistem centralističnem duhu, ki bo integralistično pokoren navodilom partijske ideologije.

Take in podobne misli je razvijal Dobrica Čošić v izjavi, ki jo je letos, dne 20. januarja podal novinarju zagrebškega "Telegrama".

'GLAS' je štirinajstnevnik. Izdaja ga Slovenska kulturna akcija, Alvarado 350, R. Mejía, FCNDFS, Buenos Aires, Argentina. Ureja Ruda Jurčec. Tiska tiskarna "Baraga", Pedernera 3253, Buenos Aires.

— Ilija Ehrenburg priobčuje v moskovski reviji Novy mir svoje spomine pod naslovom Ljudje, leta, življenja. O Pasternakovem Doktorju Živagu izpoveduje: "Ko sem bral rokopis Doktorja Živaga, sem bil očaran." Izjavlja tudi svoje prepričanje, da Pasternak, ko je pisal to fresko revolucijske Rusije, ni imel namena "škoditi svoji domovini". Nato dodaja: "Poznala sva se s Pasternakom 24 let, od 1917 do 1941. Zdelo bi se, da je to dovolj časa za spoznanje človeka, celo zelo kompliciranega; toda Pasternak se mi je nedavno zdel prav tako skrivnosten kot ob najinem prvem srečanju. Tuji čitatelji bodo morebiti presenečeni spriču teh izjav. Da Pasternak živi, niso ljudje izvedeli preje kot 1958. Vidiijo človeka, ki bojuje dvoboj z državo. V resnici pa je bil Pasternak srečen človek, izgnanec zunaj družbe, ne ker mu ta družba ne bi prijala, temveč ker pri vsej družabnosti in celo veselju ni poznal drugega sobesednika kot samega sebe. Pasternak ni živel za sebe — nikdar ni bil egoist —, toda samo v sebi in po sebi. Spominjam se najinich srečanj lani: to sva bila na stranski tir postavljena vlaka, vsak na svoji progi. Pasternak me je poslušal, toda me ni slišal; ni se mogel iztrgati iz svojih misli, iz svojih čustev, iz svojih občutkov. Tudi najbolj prisrčni pogovori z njim so bili bolj podobni monologom." — Ehrenburg tudi to pot ni zatajil sebe.

— V začetku marca 1961 je pri Editions de Seuil v Parizu izšel roman romunskega pisatelja Petra Dimitriua: "Sestanek na sodni dan", ki ga je avtor sam prevedel v francoščino. Opisuje "zopetno zamrznitev", ki je sledila madžarski vstaji in pobudila njegov prelom s komunizmom. O begu tega slavnega avtorja mogočnega romana "Bojarji" je poročal Glas že lani. Ni pa omenil bridke družinske drame zdomskega pisatelja: v domovini je moral pustiti osemnajst mesecev staro hčerkico in doslej še ni mogel doseči, da mu otroka vrnejo, vkljub vsem apelom — lastnim in raznih kulturnih združenj ter ustanov —, da bi mu romunska vlada otroka vrnila.

— V Sloveniji sta izšli pesniški zbirki Franca Filipiča "Ptice letijo v daljavo" in Mile Kacičeve "Letni časi". Jože Javoršek je izdal svojo zbirko esejev o sodobnem evropskem gledališču pod naslovom "Harlekinov plašč".

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional

de la Propiedad Intelectual

Nº 624.770